

Drömmen om Amerika

Under 1800-talet skedde stor utvandring till Nordamerika. Fattigdom och brist på utkomst var huvudorsakerna.

Uppe i Bränsan, som ligger nära kontrollplatsen vid E 4 söder om byn, föddes nio barn. Min farfar, Linus Larsson, var yngst i syskonskaran. Fyra av hans bröder utvandrade: Nils Petter utvandrade 1879, 18 år gammal; Lars Johan utvandrade 1882, 24 år gammal; Gustav Adolf utvandrade 1882 och Alfred 1885, båda 19 år gamla.

Av brödernas brev finns en del bevarade. Det äldsta är från 1891 och det sista från 1926. Breven ger klarhet om var de verkade. Vissa tolkningsproblem har det varit men det är förvånande att de skrev så bra med tanke på den minimala skolgång som fanns på den tiden, om ens någon.

Alla har i början varit i Oregon på orter nordväst om Portland – Banks, Mountindale, Hillsboro.

Nils Petter talade man aldrig om här hemma men av breven framgår att han dog ca 1895 som ogift. Bröderna ordnade hem arvet till modern, Greta Stina, änka sedan 1892. Hon var dot-

ter till gästgivaren i Ersnäs, Samuel Larsson Sundberg.

Bröderna Gustav och Alfred ägde en farm tillsammans men delade på sig efter en tid. Tillgången på mark var stor. Gustav var gift med en norsk kvinna och de fick en son som omkom i en bilolycka. Gustav med familj besökte Ersnäs 1914. Han noterade stora förändringar i byn under sin bortavaro under 32 år.

Lars Johan, den äldste av bröderna, sökte lyckan i Alaska. Där hittade han en guldfyndighet. Men arbetet gav honom stendammsslunga (silikos) och han flyttade till Salt Lake City, Utah, där klimatet var bättre. Han dog som ogift, 42 år gammal. Arvet till modern motsvarar idag miljonbelopp. Det möjliggjorde investeringar i Bränsan som fortfarande kan beskådas: en ny stenladugård, påbyggnad av Norrbottensgården samt ombyggnad av tröskklogen till nuvarande utseende. Minnen från tidig global ekonomi! Alaskas guld omvandlades till bestående investeringar i Ersnäs.

Alfred var gift en kort period och fick inga barn. Längtan till hembygden var stark. Han besökte Ersnäs två gång-

er för att den tredje gången, 1922, stanna för gott och bosätta sig i Mått-sund. Hans amerikanska jordbruk var sålt och hade gjort honom välbärgad, med kapital och en ny T-Ford. Eventuellt var det den första personbilen i Ersnäs. Min far, Gustav, har berättat att han gjorde sin första biltur som 15-åring, 1922. Den gick från Ersnäs till kyrkan i Norrfjärden. Alfred avled i blindtarmsinflammation två år efter sin hemkomst till Sverige. Bilen såldes till två eller tre personer, bl. a. till ersnäsbon Odal Marklund.

När jag ser Norrbottensgården i Bränsan tänker jag ofta på de unga pojkar som gav sig iväg på 1800-talet. Vilka känslor och drömmar hade de? De kunde knappast föreställa sig hur lång resan skulle bli.

Inga kända släktingar finns efter de fyra bröderna.

Alf Larsson

Författaren är född i Bränsan, och växte upp på det som nu är Ersnäs-vägen 44. Här i Bränsan spelades år 2006 in en del scener för TV-serien "Möbelhandlarens dotter".

Troligen Nils Petter

Lars Johan

Gustav

Alfred